СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVI. Ч. 47. Джерзі Сити, Н. Дж., понеділок, 28-го лютого 1938. No. 47. Jersey City, N. J., Monday, February 28, 1938. VOL. XLVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКОЇ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ МОЛОДІ

НЮ ЙОРК. — Минулої пятниці вечором відбувся в Нюйорськім університеті попис українського мистецтва, влаштований Українським Університетським Клюбом. На нім демонстровано українське мистецтво в ріжних його ділянках. Вечір вікрила і потім заповідала всі точки панна Марійка Куси. Декан Пейн виголосив коротку промову. Гарно виконав кілька пісень український молодечий хор під управою С. Марусевича. Пісні заповідала пана О. Гамкало. Дві хорові пісні відспівано в супроводі двох фортепянів. Піяністки були пані О. Г. Ляхович і панна Віра Стеткевич. Пані С. Галичин влаштувала добру виставу українських народних строїв, даючи передтим англійською мовою пояснення про походження строїв, а пізніше пояснюючи кожний стрій окремо. Василь Ґела влаштував уривок з українського весілля, полученого з весільними піснями. Клюб танцюристів дав низку танців. Іван Тарас відтанцював модерний балетний танець, а потім відтанцювали груповий танець його учениці. Панна О. Каришин відспівала дві пісні. Василь Чосник відіграв на скрипці два твори. Цілий вечір, що мав назву „Прояви українського життя", зробив на глядачів дуже приємне враження. Саля була заповнена. Кількасот людей мусіли відійти, не діставши місця.

БОЙОВІ КОРАБЛІ ЦЕ НАЙКРАЩА ОБОРОНА — КАЖЕ РУЗВЕЛТ.

ВАШИНҐТОН. — На пресовій конференції президент Рузвелт заявив, що гадка, начебто бойові кораблі щодо своєї вартости зійшли на друге місце перед бомбовими літаками, є перебільшена. Бойові кораблі великого типу є далі найкращою обороною берегів. А проти бомбових літаків воєнна техніка придумала і далі придумує добрі охорони. Колись думали, що торпедові човни знищать усі великі бойові кораблі. Та проти них придумали „нищильники". Потім думали, що підводні човни понищать тяжкі кораблі. І проти них придумали охорону. Тепер те саме станеться з літаками.

ЗІЗНАННЯ АДМІРАЛА КУКА.

ВАШИНҐТОН. — Перед сенатським комітетом зізнавав адмірал Кук і висказував свою думку про вартість бойових кораблів супроти повітряної загрози. Кук сказав, що бомбові літаки не тільки що не зменшили вартости тяжких бойових кораблів, але ту вартість дуже збільшили. Бо тепер бойові кораблі можуть таскати на своїм хребті також бойові літаки і кожної хвилі вживати їх проти ворога. Щодо нападу бомбових літаків на кораблі, то це теж не така легка річ. Літак мусить шалено наражуватися, коли він зближається до корабля, бо на кораблі є багацько скоропальної зброї, яка обсипує літак високо в повітрі градом куль.

ТАКИ ДУМАЮТЬ ПРО ВІЙНУ.

ВАШИНҐТОН. — Сенатський військовий комітет зложив законопроєкт, який думає піддати під наради в конґресі. На основі цього законопроєкту на випадок війни майже цілий промисл Америки був би підданий під контролю президента. Також уряд відразу наложив би гостру контролю на всі ціни й не допустив би до зросту чиншів, цін на харчеві продукти, тощо. А передівсім уряд не допустив би до того, щоб на війні дороблювалися майна всякого роду торговельні акули.

ЗНЕОХОЧЕНИЙ КОНҐРЕСМЕН.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен зо стейту Канзас, Лембертсон, виголосив перед напів порожним конґресовим зібранням промову, в якій сказав, що однокою надією на економічну поправу є зрівноваження державного буджету, себто всіх державних приходів і розходів. Але ця „надія" безнадійна, говорив конґресмен, бо уряд навіть не думає зрівноважувати буджету. Америка чимраз далі грузне в довгах. Минулого року уряд знову зробив півтора біліона долярів більше довгу. „Нам опадають руки", говорив Лемберсон.

ТЯЖКИЙ ЗАКИД В БІК ПРЕЗИДЕНДА.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмен зо стейту Мішіґен, Гофман, зробив у конґресі тяжкий закид президентові Рузвелтові. Він сказав, що Рузвелт на пресових конференціях не говорить нічого ясно, тільки натякає на ріжні справи. А коли навіть і скаже щось ясно, то зобовязує кореспондентів до мовчанки. Але він сам ті вісти віддає одному журналістичному синдикатові і за те дістає по сто тисяч долярів. Президент, говорив Гофман, тільки „гавкає на багачів, але кусає бідних"; він „ніби гостро виступає проти тих, що тягнуть несовісні заплати, а сам він такі заплати побирає".

ГОЛ ІЩЕ РАЗ ОСТЕРІГАЄ ЯПОНІЮ.

ВАШИНҐТОН. — Секретар Гол іще раз вислав осторогу до японського уряду, роблячи Японію безпосередньо відповідальною за шкоди, завдані її військом американським громадянам і їх майні в Китаю.

„СКІНЧИВ СВОЮ РОБОТУ — ХОЧУ СПОЧИНКУ".

КАТОНА (Ню Йорк). — Артист-маляр світової слави, Джордж Барз, якого образи висять по ріжних світових музеях і який здобув чимало медаль за свої праці, пополнив у 77 році життя в своїм маєтку самогубство. Він замкнувся в своїм гаражу і, пустивши мотор, задушився газом. Залишив записку, в якій коротко сказав: „Я скінчив свою роботу, тепер хочу спочинку".

ПОВІДОМЛЕННЯ

ЗГІДНО З ПАРАҐРАФОМ 33 СТАТУТУ У. Н. СОЮЗУ, ОТСИМ ПОВІДОМЛЯЮ ВП. ГОЛОВНИХ УРЯДНИКІВ У. Н. СОЮЗУ, ЩО

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ ГОЛОВНОГО УРЯДУ У. Н. СОЮЗУ

розпічнеться

В ПОНЕДІЛОК, ДНЯ 14-го БЕРЕЗНЯ (MARCH) 1938 Р.

в годині 9-тій рано

В МІСЦІ ОСІДКУ У. Н. СОЮЗУ ПІД Ч. 81-83 ГРЕНД СТРІТ, ДЖЕРЗІ СИТИ, Н. ДЖ.

з таким порядком нарад:

1. Відкриття: головний предсідник М. Мурашко
2. Звіт головного предсідника М. Мурашка
3. Звіт заступника головного предсідника Г. Германа
4. Звіт заступниці головного предсідника Марії Малевич
5. Звіт головного рекордового секретаря Д. Галичина
6. Звіт головного фінансового секретаря-касієра Р. Слободяна
7. Звіт головної контрольної комісії: Д. Капітула, д-р А. Т. Кібзей, О. Е. Малицький, С. Куропась, Р. Смук.
8. Звіти головних радних: Т. Шпікула, І. Лисак, М. Давискиба, А. Шумейко, І. Гузар, С. Слободян, О. Запоточний, І. Ваверчак, В. Дідик, Юлія Баволяк, Стефанія Палівода
9. Дискусії над звітами.
10. Внесення і ухвали.

Д. ГАЛИЧИН, гол. рекордовий секретар.

ЗА ЗРАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ТАЙНИ.

Окружний суд у Братиславі засудив Марію Люстіґ на 8 літ тяжкої вязниці за зраду військової тайни. Одночасно окружний суд у Празі засудив емеритованого капітана Леопольда Кацнера за той сам злочин на кару смерти. Засуджений мав тайну висильну радіостацію. Впродовж минулого року в Чехословаччині засуджено за зраду військової тайни 186 осіб, між ними дві особи на кару смерти.

ХТО ТОРГУЄ АЛЬКОГОЛЕМ?

З наказу румунського міністерства скарбу монопольна влада виготовила статистику ресторанів, шинків і коршем та походження їх власників. Із статистики виходить, що в черновецькому повіті є 638 вишинків алькоголю. По національності. припадає на румунів 87 шинків, на поляків і німців 35, на українців 34, а на жидів 447. В самих Чернівцях є 50 шинкарів румунів, 22 поляки, 39 німців, 15 українців і 269 жидів. У малих містечках майже всі шинки в жидівських руках.

СМЕРТЬ ЗА СМЕРТЬ.

У вязниці Гедінґлі, біля Вінніпеґу, повис на шибениці Петро Кідала, що був засуджений на кару смерти за вбивство фармера Михайла Рурика, з околиці Міннедоси, Манітоба. Петро Кідала працював на фармі Михайла Рурика і в часі сварні, 12-го травня м. р., він Рурика вбив ударом сокири.

ВОВКИ ПОЖЕРЛИ ЗАЛІЗНИЧНИКА.

Як повідомляють із Чернівців, недалеко залізничого двірця Савесті вовки роздерли залізничника Івана Джеаґнея. На другий день знайшли тільки останки вбрання нещасного, чоботи і ліхтарку.

ВКРАЛИ 600 ТИСЯЧ ФРАНКІВ ЗОЛОТОМ.

Як повідомляють із Тульону, вломники зрабували 12 мішків з 10 і 20-франковими золотими монетами на суму 600 тисяч франків. Золото було призначене до Французького Банку.

НОВИЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ ПОСОЛ ДО АНҐЛІЇ.

Джозеф П. Кенеді, новий американський амбасадор до Анґлії, виїхав недавно з нюйорського порту кораблем „Манґетен", котрого залога належить до юнії з Комітету Промислової Орґанізації, що недавно гостро критикувала Кенедія.

В БАТЬКІВЩИНІ КРІВАВОГО СТАЛІНА.

Комуністична „Заря Востока", що виходить у Тифлісі, подала промову члена комуністичної партії, якогось Берґії, аґента Сталіна, відомого в цілій Кавказчині із своєї звірської жорстокости. Грузинське громадянство довідалося щойно з тієї промови, яка доля стрінула грузинських учених і поетів, що пропали в таємний спосіб. Усіх тих людей розстрілили. Знаходяться між ними: 70-літній професор тифліського університету Ґріґор Церетелі; професор соціольоґії тогож університету Олександер Церетелі, професори рільничої школи Джендієрі, Зкітішвілі і Леонідзе, директор інституту ім. Пастера Джіорджі, Еліява, знаменитий грузинський письменник Міхеїль Джавахішвілі, молодий поет Тіціян Табіддже, директор театру в Тифлісі Сандра Ахметелі, відомий інжинір і діяч Бесаріон Чінадзе й інші.

НЕ ПИШІТЬ ДО СОВЄТІВ.

Польський „Червоний Хрест" остерігає перед висиланням листів до свояків і знайомих у Совєтах, тому, що вони стягають на адресатів небажані наслідки. В теперішній політичній ситуації совєтська влада пильно стежить за всякою кореспонденцією іззa кордону і в результаті адресати виставлені на жорстокі репресії. Торкається це не тільки листових посилок, але й грошевих і т. п. Взагалі висилання листів або посилок до Совєтів стає поважною небезпекою для свояків і знайомих.

ЛЮДНІСТЬ ЛУЦЬКА.

Місто Луцьк 1-го січня ц. р. мало 41,680 мешканців. У тому було: римо-католиків 14,846, православних 6,774 особи, еванг.-авґсбурського віроісповідання 1,111, мойсеєвого 18,325, караїмського 63, інших віроісповідань 561 осіб.

ПОЛЬЩА ДЕРЖИТЬСЯ ЦУПКО НІМЕЧЧИНИ

ВАРШАВА. — В столиці Польщі задержався полевий маршал Ґерінґ, що як гість президента Мосціцкого полював у Біловезькій пущі. Ґерінґ приїжджає на такі лови кожного року і це є відома справа, що разом з ловами є получені ріжні політичні конференції чи розмови. Заграничні кореспонденти, згадуючи за цьогорічні лови, не криються з тим, що Ґерінґ набере в Польщі цілком певно переконання, що Польща рішена йти разом з Німеччиною та що вона прилучається до осі Берлін—Рим, бо певна, що Анґлія усунеться з европейської політики, а властиво моґутністю стане Німеччина. Крім того Польща не годна спроваджувати з Америки чи Анґлії товарів, яких потребує, але дістане їх з Німеччини дорогою товарообміну, себто в заміну за господарські продукти.

НЕ КИДАЙТЕ РІДНОЇ ЗЕМЛІ!

ЛЬВІВ. — Ось такими словами відзивається українська преса до українців, головно селян, що випродують ґрунти і їдуть у світ, за море. „Нове Село" пише, що таким чином пропадають для нас цілі села в Холмщині, бо українці, й то часто дуже свідомі національно селяни, не можуть знести дошкулювань польської влади, покидають ті села й еміґрують. Через те збільшується процент польської людности. Польська влада дуже пособляє тій українській еміґрації, головно з Холмщини і Волині.

СВ. СОФІЯ ЗАМОВКЛА, АЛЕ Є СВ. ЮР.

ЛЬВІВ. — „Відколи св. Софія у неволі замовкла, відколи храм св. Володимира на горах Києва лиш мовчки глядить на Дніпро, то св. Юр на скальному верху города Львова голосно мову мовить — молитви і грядучої волі. Цеж тепер серце живе, нехай і пораненого та на історичних шляхах досвідчуваного великого Українського Народу! Як довго серце живе і бючка ритмічно вдаряє, то власник серця житиме й рани погоїть — лиш близни залишаться, свідки великі достойної історичної хвилини!" Ось такими словами відзивається св. Юр у Львові до всіх українців у цілому світі, „за далекими морями, за високими горами", щоб допомогли жертвами покрити кошти прикраси церкви, що має дістати „нову ризу", щоб у ній „гідно відсвяткувати 950-ліття хрещення св. Руси-України її великим князем, володарним Отцем, св. Володимиром". Жертви можна слати на адресу: Архикатедральний Уряд св. Юра, Львів, площа св. Юра ч. 5.

І УГОДОВЦІ НЕ МАЮТЬ СВОБОДИ СЛОВА.

ЛЬВІВ. — Посол з Волині Степан Скрипник, відомий зо своєї льояльности до Польщі й секретар угодового Волинського Укр. Обєднання, хотів спростувати в „Ділі" (ч. 30) те, що про нього говорив у суді польський прокуратор. Та його спростування появилось у дуже „подіравленім" виді. Видно білі плями, а це значить, що польська цензура скреслила деякі місця. Всежтаки і з того, що проголошено, видно, що посол Скрипник заявив публично, що польський прокуратор говорив неправду, коли казав, що він, а з ним і його товариші з Волині, є прихильниками польонізації й кольонізації Волині. Посол Скрипник заявив, що таке похвалювання булоб суперечне з його національним сумлінням.

ФЕДЬКО „АВАНСУЄ".

МОСКВА. — Знайшовся новий кандидат на розстріл. Як заступник народнього комісаря оборони підписує акти Іван Федько, бувший начальник київської воєнної округи. Досі був на тім місці маршал Єґоров. Та тепер совєтські ґазети вже не згадують його імени. Єґоров прийшов на місце розстріленого маршала Тухачевського. Можливо, що тепер є вже на тій самій дорозі, якою пішов Тухачевський і якою певно прийдеться піти і Федькові.

РАДІЮТЬ З УГОДОВИХ ДЕКЛЯРАЦІЙ.

ВАРШАВА. — В імені Української Парляментарної Репрезентації заявив у польськім соймі підчас дебати над державним буджетом посол Мудрий, що українці бажають жити в згоді з Польщею, але не будуть голосувати за буджет з причини некорисної для українців політики міністерств хліборобства, справедливости й освіти. Українські посли здержались від голосування. Польська преса вважає, що українці поступили „льояльно". Тому і пише про „позитивне" становище українців.

ГАЛИФАКС НАСТУПНИКОМ ІДЕНА.

ЛОНДОН. — Лорд Галифакс зістав міністром заграничних справ. Це той, що в часі, коли займав це становище Іден, їздив до Гітлера на переговори. Ось та номінація вважається не тільки в Берліні, але й у Лондоні перемогою Гітлера. Надіються також, що тепер підуть гладше переговори з Німеччиною. Але також кажуть, що як тільки дійде до тіснішого порозуміння з Німеччиною, Галифакс уступить.

КОЛЬОНІЇ НА ПЕРШІМ МІСЦІ.

БЕРЛІН. — Німеччина мусить дістати назад утрачені підчас світової війни заграничні кольонії. Отсе є тепер найважніший постулят німецької заграничної політики і передумовою порозуміння з Великою Британією. В дальшу чергу Гітлер наставатиме на те, щоб держави відповідали за своїх кореспондентів у Німеччині, якщо ті кореспонденти передаватимуть про Німеччину „брехні".

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Co., Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВУЙКОВІ ГРОШІ

Скільки разів у конґресі приходить під дискусію справа призначення фондів на допомогу безробітним, стільки разів там виголошують промови за обмеження таких допомог як важких для податковців, розтратних для громадянства, ба навіть деморалізуючих для самих безробітних. Подібне переконання панує й у деяких кругах громадянства; там теж звичайно даються чути голоси, що всі видатки на допомогу безробітним розстратні, якщо не зовсім зайві. На нещастя, й президент Рузвелт причинився не хотячи до цього переконання, коли в одній своїю промові вжив про ці видатки новомодного, а дуже маркантного слова „бундоґл".

Як дійсно мається справа з видатками на допомоги, видно з недавно прогорошеного урядового звіту Адміністрації Заряду Праць („Доблю-Пі-Ей") за останні два роки. Зо звіту показується, на що пішли гроші краю, видані на допомогові роботи. Показується, що за той час збудовано понад 11,000 будинків та направлено 36,000. Допомоговими роботами збудовано 43,000 миль дороги та направлено 146,000 миль. Завдяки цим допомоговим роботам Америка має тепер 19,000 нових мостів, 11,000 миль нових відводнюючих ровів, 3,000 миль водних проводів, 5,600 миль каналів, 3,300 річних гат.

Неменше помітна була праця допомогових робітників на інших ділянках. Робітники Адміністрації Поступу Праць виробили 100 міліонів одінь; інші законсервували 24 міліони фунтів поживи, ще інші приготовили й роздали 128 міліонів шкільних обідів, іще інші давали медичну й доглядну допомогу міліонам осіб.

Музики ріжних проектів Адміністрації Поступу Праць дали 4,500 концертів, на яких було приявних 3 міліони слухачів. Актори театрів Адміністрації дали 2,800 вистав, на які зявилися понад міліон глядачів. Письменники, заняті Адміністрацією, написали й видали понад сотку книжок і брошур. Неменше замітна праця малярів і різьбарів коло розмальовування й прикрашування різьбами публичних будівель.

Поза всіми цими цифрами є очевидно жива діяльність живих людей для живих інтересів і потреб населення краю. Завдяки цій Адміністрації працювали міліони людей, які без неї хіба мусіли би сидіти з заложеними руками. Більшість цих людей працювала в заняттях, що підходять до їх досвіду й бажання. Завдяки цій праці багато людей не лише вдержалися при нормальнім житті, але й розвинули свій талант.

На основі звіту можна сказати, без найменшого сумніву, що Вуйко Сем зробив своїми видатками на допомогові роботи добру інвестицію. Це повинен знати край тим більше, що всякі чужі аґенти стараються його зацікавлювати більше досягненнями фашистівської та большевицької диктатури, ніж досягненнями американської демократії.

ПРО ДРУКОВАНЕ СЛОВО В ГАЛИЧИНІ

Осередок узагалі українського мистецького життя є таки в Галичині. Котраж частина наших земель нині має стільки видавництв, часописів, книжок, тощо? Ані Буковина, ані Закарпаття, ані Наддніпрянщина, що під большевією, не пишається такою скількістю і якістю чи то літературних чи інших мистецьких творів.

Спробуємо перевести ревію літературних, культурних і політичних часописів та журналів, що саме тепер існують. Ось вони: „Діло" (Львів), „Новий Час" (Львів), „Українські Вісті" (Львів) — щоденники; „Нова Зоря" (Львів), двічі на тиждень; „Наш Прапор" (Львів), двотижневик; „Неділя" (Львів), „Мета" (Львів), „Нове село" (Львів), „Батьківщина" (Львів), „Народня Справа" (Львів), „Голос" (Львів), „Господарсько-кооперативний Часопис" (Львів), „Громадський Голос" (Львів), „Комар" (Львів), „Правда" (Львів), „Христос наша Сила" (Львів), „Жіноча Воля" (Коломия), „Світ Молоді" (Коломия), „Аванґард" (Коломия), „Український Бескид" (Перемишль), „Станиславівські Вісті" (Станиславів), „Думка" (Стрий), „Кооперативна Родина" (Львів), „Життя і Слово" (Дрогобич) — тижневики; „Назустріч" (Львів), „Напередодні" (Львів), „Жінка" (Львів), „Жіноча Доля" (Коломия), „Голос знад Буга" — двотижневики; „Вістник" (Львів), „Рідна Мова" (Варшава), „Дзвони" (Львів), „Українська книга" (Львів), „На сліді", (Львів), „Українське Юнацтво" (Львів), „Кооперативна Республика" (Львів), „Самоосвітник" (Львів), „Світ Молоді" (Коломия), „Вісті з Лугу" (Львів), „Український Філятеліст" (Львів), „Нива" (Львів), „Літопис Червоної Калини" (Львів), „Рідна Школа" (Львів), „Технічні Вісті" (Львів), „Нова Хата" (Львів), „Українська Музика" (Львів), „Перемога" (Львів), „Дзвіночок" (Львів), „Світ Дитини" (Львів), „Місіонар" (Львів), „Наш Приятель" (Львів), „Малі Друзі" (Львів), „Дорога" (Львів), „Українка" (Львів), „Мистецтво" (Львів), „Життя і Знання" (Львів), „Записки Наукового Т-ва ім. Шевченка" (Львів), „Вогні" (Львів), „Сівач" (Львів), „Світло й тінь" (Львів), „Каменярі" (Львів), „Учительське Слово" (Львів) — місячники; „Ми", „Слово" — квартальники.

Цей побіжний список уже сам за себе говорить. Нарікати на розвиток друкованого слова — зовсім не можна. Кожний рік приносить бодай два - три часописи зовсім нові. Кожне політичне уґрупування, товариства, науковці, літерати, вчителі, мовознавці, кооператори, селяни, лікарі, священики, міщухи, молодь — усі мають свій орґан, свою трибуну. Всі мають свою лектуру. Ось „Діло" видає, що місяця по одній книжці для своїх передплатників. Видає постійно книжки і „Вістник", що кварталу. Що року майже дістає одна бодай книжка літературну нагороду. Цього року жюрі ТОПІЖУ відзначило аж дві книжки „Діла". Вже зовсім інший характер мають книжки „Нашого Прапору", що теж для своїх передплатників висилає що місяця по одній книжці. Вони є примінені до вимог читацької публики. Це здебільшого історичні повісті й патріотичні оповідання, популярно написані.

Бібліотека „Вістника" має цілком інший характер. В своїх випусках обдаровує „Вістник" своїх читачів розвідками про великих мужів, як Мусоліні, Гітлер і т. п. Ці книжки, чисто публіцистичні, мають велике зацікавлення в молоді.

Навіть Ревізійний Союз Українських Кооператив для своїх працівників і прихильників видає книжечки. Це переважно економічно-господарські твори.

Передплатники „Батьківщини" дістають твори нашої старшої літератури, як Квітки, Вовчка і т. п.

Нема в нас такої бранжі, що не малаб своєї лектури. І це саме є доказом того, що рівень друкованого слова є не на пересічному рівні.

Тиражі часописів, як на Галичину й наше небагате громадянство, має своє високе число. От напр. тираж щоденника „Новий Час" добігає до 20 тисяч; а був час, що тижневик „Народня Справа" мав 36 тисяч передплатників. Явище дуже потішливе.

Щодо чисто технічних умовин, тобто, наскільки культурно є редаґовані часописи чи журнали, то треба признати, що теж, як не брати під увагу браку своєї телеґрафічно-телефонічної аґенції, журнали та часописи є видержані в тоні західньо-европейських часописів. Але відчувається ще таки брак власних кореспондентів, які сиділиб постійно за границею і писали актуалії з даного краю. Та щож, коли на це не стати фондів.

Маємо вже тепер книжки й журнали та часописи, що з ними можемо сміло й без сорому показатися чужинним народам. Коли би показати культурному чужинцеві „Діло", „Нову Зорю", чи „Вістник", „Нову Хату" — він напевно прочитав би їх з цікавістю.

Таке саме і з літературними творами.

Можнаб відважно видати антольоґію сучасного українського красного письменства одною із світових мов — і з нею показатися чужинцеві. Тоді чужинець відчув би красу й силу поетичної творчости й не сказав би, що ми „темний елемент", як це нас звичайно ненависні представляють світові.

Ростемо й з року на рік розвиваємося, не зважаючи на моральні й матеріяльні утиски. Ці останні даються нам в „знаки", припинюють наш розгін, але вбити його не всилі.

Василь Ткачук.

АЛЬКОГОЛЬ І ЗЛОЧИНИ

Місяць лютий має в нас уже деяку традицію місяця боротьби з алькоголізмом, що такий поширений на наших землях. З тої нагоди треба згадати про вплив алькоголю на життя і вчинки людини. Багато матеріялу дає тут т. зв. судова медицина, яка досліджує теж вплив усяких отрут на людські вчинки і мотиви всяких злочинів. Алькоголь є одним із найчастіших затроєнь, під яких впливом людина може стати злочинцем і зробити те, чого у тверезому стані вона не зробилаб ніколи.

Гостре затроєння алькоголем.

Алькоголь — найбільш поширена отрута на світі. Від уживання алькогольних напитків не всилі стримати людей ані їх висока ціна, ані навіть урядова заборона (як це було донедавна в Америці). Французький учений Песме каже, що велике поширення в наших часах злочинности, епілепсії та ідіотизму є наслідком надуживання цієї щоденної сильної отрути — алькоголю. Майже на кожній судовій розправі показується, що проступки проти безпеки здоровля, життя чи чести, мають за підклад алькоголь.

Гостре, одноразове затроєння алькоголем проявляється в трьох стадіях. Перша це т. зв. **похміля**, що переходить у стан **опяніння**, яке кінчиться **пяністю**. В першій стадії людина подразнена, почуває себе сильнішою умово та тілесно, забуває про клопоти („заливає хробака"). Деякі особи замісць веселіти під впливом алькоголю почувають пригноблення так, що вони стають сумні і „життя їм немиле".

У другій стадії виступає в людини **пораження рухів**, наслідком чого затроєний з трудом говорить, белькоче, його хід стає непевний. У третій стадії людина тратить память, перестає володіти собою, лежить непритомна і безвладна; тоді вона вже не всилі зробити якогось злочину.

Алькоголь і „гола душа".

Обсервації виказали, що вплив алькоголю — ріжний у ріжних осіб; одні стають веселі, говіркі, напасливі, — інші сумні, плаксиві, лагідні та щирі. Алькоголь відкриває характер людини і показує її такою, якою є з природи; як каже народня приповідка: „у пяного що на серці, то на язиці", чи „ін віно верітас" („у вині правда"), або, як кажуть німці, „алькоголь стирає політуру". Людина твереза опановує свої почування та інстинкти гальмою розуму, що його саме алькоголь поражає. Коли ця гальма ослабне, тоді відслонюється правдива „гола душа" людини. Людина, що має природній нахил до брутальности й опановує його під впливом розуму, — під впливом алькоголю розперезується і стає небезпечна для окруження, бо алькоголь знищив її здібність панувати над своїми первісними інстинктами. Коли такі люди, що мають притаєні нахили і злі інстинкти, під впливом алькоголю допускаються злочинів, їх треба карати (на думку деяких лікарів) тоді, коли вони хоч раз уже переконалися, що алькоголь розбурхує їх злочинні і небезпечні для інших інстинкти.

Т. зв. хоробливе перепиття.

Деякі особи, випивши невеличку скількість алькоголю, вже стають його жертвою. Сюди належать особи з психопатичною вдачею, налогові алькоголіки й особи зо зменшеною відпорністю на алькоголь. Алькоголь особливо небезпечний тоді, коли людина ослаблена, напр. по важкій недузі, праці, по безсонності, у сильну спеку чи мороз. У таких осіб, що скоро подразнюються, лице червоніє, зір стає мертвий і дикий. Затроєна алькоголем особа під впливом розбурханої уяви — всяких марив на яві може дістати приступ шалу чи люти.

Часом вона впадає у стан повного запаморочення і тоді виглядає наче сонна (алькоголічний сомнамбулізм). Звичайно після таких коротко тревалих станів, хорі попадають у тяжкий і глибокий сон, з якого пробуджуються без памяти про свої вчинки, навіть такі як убивство чи підпал. Ось напр. лікар Блюменшток подає випадок, коли 53-літній лісничий, випивши натще кілька чарок горівки, перервав нагло урядову розмову з одним теслею, вхопив за дубельтівку і прицілившися до теслі, крикнув: „Зараз тебе застрілю". Потім вистрілив до нього й обійшовши кілька разів довкола своєї жертви, сказав: „Хто то зробив? Що сталося? То діти зробили". Після цього пішов до свого мешкання і тут зараз заснув камінним сном. Коли його арештували, він не мав найменшого поняття про свій злочин.

Душа та тіло в затяжнім алькоголізмі.

Зчасом надуживання алькогольних напитків спроваджує всякі психічно-тілесні хоробливі прояви, які М. Юс назвав **затяжним алькоголізмом.** Тілесні прояви алькоголізму полягають на розширенні кровних судин шкіри, спеціяльно на носі і лиці, на передчаснім ствердженні бючок (артеріосклероза), затовщенні серцевого мяза; також характеристичним проявом є затяжний нежит шлунка із блювотою натще, звироднїння печінки й нирок. Алькоголь не ощаджує і нервової системи людини. Тремтіння пальців рук, язика, та мязів, лінива реакція зіниць на світло, памороки голови, неозначені ближче болі в ріжних орґанах тіла, хоробливо прибільшена полова жага при ослабленій половій здібности, врешті напади корчів, подібних до епілептичних, — ось цілі „добродійства" алькоголю.

Психічні прояви затяжного алькоголізму розвиваються поволі. Маґнус називає їх коротко трьома назвами: **нелюдяність, дикість і пияцька похмурість.**

Найскоріше зпоміж ріжних умових вартостей людини нидіє **етичне та естетичне** почування, тому верх бере еґоїзм, що не дозволяє алькоголікові рахуватися навіть із найближчими йому особами. Звідсіля родинні траґедії пияків, які останній гріш видають на алькоголь, продаючи навіть останні домашні предмети, лишаючи вдома голод і нужду. Сам пияк стає брудним та нехайним, згодом слабне в нього й умовий розвиток. Круг зацікавлення такої людини звужується щораз більше, память і воля починають слабнути. Пияк не вміє добачувати вини свого упадку в собі, лиш видить його в інших, а головно в тих, що пробують перестерогами вирвати його з обіймів налогу. Це може перейти в нього навіть у переслідовну манію. Найчастіше нехіть пияків звертається до їх жінок, чи членів родин, що найбільше витикають їм їх наліг. Зате нема для таких алькоголіків „щиріших" приятелів, як спільники чарки. Перед ними вони розкривають своє серце і виявляють усі свої таємниці, часто зо шкодою для себе. А що память їх слабне, налогові алькоголіки стають зчасом **брехунами.**

Чи алькоголізм дідичний?

Обсервації виказали, що налоговими пияками стають часто особи, що мають уже в собі нахил до вжитку алькоголю. Дідичність грає деяку ролю в цьому нахилі. Лікарі стоять на становищі, що налоговим пияком стає людина не під впливом висоти поодиноких опянінь, а цей наліг залежить виключно від систематичного, щоденного вживання алькоголю, хочби хтось ним і не впивався.

Пияк на секції.

Які жахливі зміни в орґанізмі людини спричиняє налоговий алькоголізм, це бачать лікарі при посмертних секціях пияків. Одною з найбільш характеристичних прикмет тих змін, це надмірний розвій хоробливої товщевої тканки, що розвивається в цілім ряді орґанів людського тіла замісць правильної багатовартісної тканки тих орґанів. У пияка бачимо затовщений серцевий мяз, печінку та нирки; у шлунку майже завсіди знаходимо затяжний нежит, мізкові оболони, що покривають мозок є зґрубілі, клітини мізку часто звироднілі.

Всі ті ненормальні форми орґанів впливають натурально відємно на душевно--тілесні спромоги пияка. Алькоголізм — це також наслідок слабої волі людини, бо тільки дуже слабої волі людина може шукати потіхи на дні чарки, не знаходячи довкола себе ніяких інших джерел приємностей. — („Діло").

Б. Г-й.

Гнат Крапанко.

В СТАРІМ ЗАМКУ

Історична повість.

(39)

Татари не вміли брати добре укріплених, добре боронених городів. Вони не мали гармат і не мали терпеливости. Ідучи на грабунок, брали те, що легко було взяти, і з добиччю втікали. Приступом брати якусь кріпость вони майже ніколи не важилися.

Щоби їх гідно привитати, коли би тут таким способом пробували щастя, оборонці загадали приготовити немилу несподіванку. В башті над ворітьми і в стрільницях муру були старі, поржавілі моздіри, дві малі гарматки і дві довгі, малого калібру, звані вужами. Кіндис мабуть і не подумав, що з тої старовини хтось ще нині схоче стріляти. Коли сотникові сказали про ту зброю, він сказав:

— Щоби лиш не зацвяховані! Як нема до них куль, то заступити їх камінчиками і цвяхами! Як лопне котра, допуст божий. Всеж таки татарам наженуть страху. Може й цілком відженуть їх. Зробили, як сотник приказав. Мучилися зо дві годині і моздіри, гарматки, вужі стояли готові сіяти як не смерть, то жах.

Солоняковi не давала спокою вість, яку йому принесла була Настя про те, що до замку закралася сестра Кіндиса, Текля. Питав тих, що в тім часі стояли на варті при воротах. Жаден з них Теклі не бачив.

— Або варта зле пильнувала, або Текля знає якийсь потайний вхід до замку.

Щоби зараз доглянути, коли би хтось такою дорогою пхався до замку, на обох подвірях і скрізь не було трохи вільного місця, горіли вогні, стояла варта. Цілу ніч, як не Марко, то Солоняк обходили варту. Саме коли надійшов Солоняк, щоби заступити Марка, з долішньої хати вибігла Настя і крикнула до нього:

— Вона є!

Оба зараз вгадали, хто такий тота „вона".

— Де? — спитав Солоняк.

— Пішла на стрих з соломою і зо світлом.

— Вона підпалить хату! — сказав Солоняк до Марка. — Ти біжи на мур, я за нею!

Солоняк кивнув на двох вартових, вскочив до хати і пустився сходами на стрих. Вартові за ним. На стриху було ясно, як у білу днину. Один кут уже горів. Текля підпалювала другий. Гукнуло, з пістолі Солоняка блиснуло, закурилося. Текля крикнула і, залита кровю, впала без духу. Всі три стали рвати прогнитий дах там, де він іще не горів.

В хвилі, коли вогонь вибився наверх даху, на подвірю роздався крик. За хвилину під муром залунав бойовий рев орди. Не було сумніву, що Текля закралася до замку і підпалила хату на приказ свого брата. Кіндис і татари надіялися, що пожежа викличе на замку жах і метушню, які позволять їм опанувати мур і покищо бодай долішній замок. Скоро бухнув огонь, татари схопилися і рушили під замок. Кожний татарин ніс вязанку хворосту, щоби ними заповнити фосу перед ворітьми. Ті, що йшли позаду, несли драбини, щоби їх приставити до муру.

Оборонці замку, не стріляючи, підпустили татар аж до самої фоси. Та заки ще перший татарин кинув у фосу свій хворост, гримнула мушкетна сальва. Ще по горах не пролунали ці стріли, як стали гримати, один по однім, стріли з моздірів, з вужів, з гарматок. Татарів напав жах. Покидали на дорогу хворост і драбини, похапали ранених і трупів і втекли до свого табору. Жаж ще не відійшов від них, коли на замку знов гукнуло і камяна куля впала в середину табору. Мурза прискочив до Кіндиса і викривленими скажениною устами спитав:

— Ти чому не сказав мені, що на замку гармати? Я був би не пішов на приступ!

— А хтож міг знати, що це старе, перержавіле залізо ще буде стріляти! — відповів Кіндис. — Треба буде голодом побороти їх.

— Пробуймо голодом, бо я вже забагато втратив людей. Тільки, кажу тобі, що як замку не візьмемо без великих втрат, то ти заплатиш мені за те твоєю головою. Очевидно й тим, що маєш за твоїм поясом!

Мурза приказав своїм татарам пильнувати, щоб Кіндис не втік.

Дах на долішнім замку згорів цілком. Добре було й те, що пожежу спинили і вогневі не позволили перекинутися на шопи і на горішній замок.

Татари розсілися навкруги замку так далеко від нього, щоби їх не могли досягнути замкові кулі; щоби з замку нікого не випустити, нікого до замку не впустити. Так сиділи, замку не атакуючи, цілі дві добі. Неодин в замку, хоч не належав до його оборонців, ліз на мур з простої і зрозумілої цікавости. Кортіло власними очима бачити, як така облога виглядає. Одної днини і Ганка Кіндисова вийшла на мур. Довго стояла, роззираючися. Нараз один козак гукнув до неї:

— Іди, бабо, геть відси, бо мабуть за хвилю посипляться на нас стріли. Цілий татарський півобруч, що оперізує нас, сів на коні.

Сурма козака заграла на трівогу. Довгий обруч татар стягався і збивсь у чотири окремі відділи, неначе готові до походу. Поведення татар здивувало всіх на мурі. Ганка ще не зійшла з муру. Всі, що стояли на мурі, глянули в одну сторону. І Ганка глянула туди. Побачила пять осіб, що пішки підходили до замку. Шестий на коні вів за ними чотири окульбачені коні. Перший ішов з білою хусткою на довгім патику. Другий мав руки звязані на спині. Два вели його на аркані. За ними ішов четвертий. Ганка пізнала, що той звязаний, то її муж; всі інші, татари.

(Дальше буде).

Великі та світлі діла представляють політики як наслідки великих плянів, коли тимчасом вони в більшості з примх і пристрастей випливають. **(Ля Рошфуко).**

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Бронкс, Н. Й. — До звіту з коляди т-ва „Любов" додати: ходив колядувати Френк Бодай; Анна Мох зложила $2, Д. Ощипко $2; В. Стецик $1; І. Пливак 50 ц.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НЕ КУПИВ.

Під таким заголовком помістив „Ню Йорк Ворлд-Телеґрем” карикатуру Ролина Кербія на заклик Сталіна до світового пролетаріяту помогти Росії боронитися. На карикатурі зображений Сталін з таблицею в лівій руці з написом: „Приставайте до світової революції!” Праву руку, опосочену кровю, подає він американському робітникові.

Американський робітник відвертається від кривавої руки Сталіна, кажучи: „Що? Подавати руку тобі? За ніщо в світі!”

Бачучи, що виплід світової революції в Росії видиває, чи можна дивуватися, що американському робітникові не хочеться ставати „під стінку”?

НЕВИННИЙ?

Довідавшися про смерть свого сина, Лев Троцький, бувший большевицький ватажок, що пробуває в Мексику, висказав перед американськими ґазетярами свої підозріння, що його син помер від якоїсь махінації тайної совєтської поліції („ґе-пе-у”).

Додав Троцький: „На услугах ҐПУ стоять виняткові вчені й технічні засоби...”

Якщо це так, то хто поміг большевицькому урядові захопити необмежену владу над найкращими вченими й найдосконалішими технічними засобами? Чи не відповідальний за це в першу міру Троцький? Чи не будував власне Троцький цеї необмеженої влади московської диктатури, від котрої тепер, за його словами, згинув у Парижі його власний син?

БУМЕРАНҐ.

Скільки разів таке станеться, що самий справник гине від власних махінацій, звернених проти іншого чоловіка, ми говоримо, що він упав у яму, що її під іншим копав. Інші при такій нагоді часто говорять про бумеранґ.

Білі подорожні, що вперше дісталися до Австралії, запізналися з ориґінальною зброєю австралійських дикунів, званою бумеранґом. Є це невелика палиця, загнена трохи по середині (на форму кривульки в букві „к”). Викинена вправною рукою, ця зброя, вдаривши в ціль, вертається назад до руки кидача. Коли кидач не вважає або не має відповідної вправи, вона може йому наробити навіть стільки халепи, що противникові.

Тому то й говорять про Троцького: диктаторська влада московських совєтів, збудована Троцьким, показалася бумеранґом. Це так, немовби Троцький сподобав собі дикарську палку й кинув нею на противника (шляхту) й буржуазію), але не вмів її зловити назад у свої руки й вона вибила йому зуби, а його сина покалічила на смерть.

ВОРОГИ НАРОДУ.

У своїй недільній промові в німецькім парляменті говорив Гітлер:

„Хтонебудь нарушує цю місію (Німеччини), є ворогм народу, без огляду на те, чи він прямує до своєї цілі як большевицький демократ, чи як революційний терорист, чи як реакційний мрійник”.

Що це таке революційний терорист, і що це таке реакційний мрійник, можна догадатися; але що це таке „большевицький демократ”? Невже Сталін заслугує собі на назву демократа тому, що він говорить про демократичний парлямент у Росії? Чи може кожний большевик демократ? Або може кожний демократ большевик? Наприклад, президент Рузвелт?

У ЧОМУ ЛИХО?

Говорив Гітлер у тій промові:

„Ми не винуємо московського народу за цю лячну ідеольоґію знищення (большевизм). Ми знаємо, що це ґрупка жидівських інтеліґентів довела великий народ до стану божевілля”.

Іншими словами, якби не було в Росії жидів, то не булоб там большевизму, і все було би в порядку.

Чи справді лише в самому большевизмі справа? Чи якби замісць большевизму у Росії настав московський антисемітський царат або фашизм, то все було би в порядку?

ЧИ В АМЕРИЦІ ЦЕ МОЖЛИВЕ?

У своїй промові на радіо американський секретар внутрішніх справ, Ікес, говорив у День Вашинґтона:

„Тут в Америці, як нас у 1929-тім році вдарила економічна депресія, з силою неждaної й дикої вітрюги, було багато людей, що бажали собі диктатури.

„І це дуже цікава річ, що хотіли фашистівської форми правління не бідолахи або пересічні громадяни. Фашистівської диктатури хотіли ті, що мають багатства й економічну силу й громадянський престіж. Вони готові були жертвувати свободи в Америці, щоб задержати трохи довше своє багатство й свою владу”.

Секретар Ікес уважає це дивним. Але чи справді це дивне, що той, хто панує, хоче панування задержати, хочби коштом чужої свободи? Чи саме не дивніше, що ті, які багатства не мають, а зрікаються свобід, які одні можуть їм дати яку-таку можливість поправити свою долю?

Секретар Ікес певно мав нагоду в 1929-тім році стрічатися з багатськими кругами Америки, і його запевнення, що тоді було багато прихильників фашизму в Америці, певно спираються на фактах. Та чи не можливе, що й серед незаможних людей в Америці було багато таких людей? Адже за Линколна за задержання рабства чорних у південних стейтах билися багато американців, які не мали чорних рабів, які, як сказав один сатирик, не мали чорних на полі, а лише мали чорно в голові.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ГОТУЙМОСЯ ДО СВЯТ У ПАМЯТЬ ШЕВЧЕНКА.

I.

Наші громади звикли святкувати в березні кожного року роковини смерти нашого Кобзаря, Тараса Шевченка, найбільшого ґенія українського народу. Всі ми добре знаємо, чим є для нас Шевченко. Але чи ми віддаємо пошану його памяті в дійсно гідний спосіб? Чи ми дійсно завжди приготовані як слід до цього свята? Чи ми хоч раз на рік, знагоди Шевченкового Свята, дійсно вдумуємося в те, що написав Шевченко, що він передбачив своїм пророчим духом і що нам заповів?

Шевчендо говорив до цілої нації. Взивав нас усіх вставати і кайдани пірвати, себто взивав до революційного зриву, щоб таким чином постала вільна Україна, без панів і рабів. Ті, що так думають і так відносяться до України, це Шевченкові діти. Інші — це перевертні, що помагають ворогам „з матери полатану сорочку здіймати”. Це ті, що є на услугах Москви, Польщі чи інших ворогів українського народу. Про все те треба говорити на наших концертах просто і ясно, бо тепер святкують Шевченка й національні запроданці. Тому треба дбати, щоб не давати нікому затемнювати Шевченкових ідей.

Михайло Шміґельський,
Клівленд, О.

II.

Надходить березень, місяць Шевченкових роковин. Правда, Шевченко давно помер, але його слова живуть між нами і будуть жити. Ми повинні бути горді перед цілим світом, що український нарід видав із себе такого великого ґенія і борця, яким є Шевченко. Сьогодні вже навіть наші вороги визнають Шевченка ґеніяльною людиною і шанують його за його характер, за його безмежну любов до України, за його боротьбу за ідеали свободи і волі. Ось тому треба нам усім, одиницям і товариствам, доложити в кожній громаді труду, щоб роковини Шевченка випали якнайгідніше, щоб коло тих роковин обєднувався ввесь наш загал.

Микола Горішний,
Ню Йорк, Н. Й.

ДОРОГА РІЧНИЦЯ.

Попри всі інші річниці та ювилеї, які припадають на цей 1938 рік, здається нам, що найдорожчою для нас, жінок, є річниця смерти найбільшої нашої геройки теперішних часів, Ольги з Левицьких Басараб. Вже чотирнацятий раз наше громадянство святкує цю дорогу нам річницю і можна сміло сказати, що святкує її величаво. Як у більших так і в менших наших громадах в Америці відбуваються з цеї нагоди концерти, про що всі знаємо з оголошень у пресі. Яке було тло цеї траґедії, про те ми загально знаємо. З одної сторони була національна неволя нашого народу, а з другої сторони біль нашої геройки і любов до тогож поневоленого народу.

Ольга Басараб, як знаємо, підчас світової війни втратила мужа, а родичів утратила ще в дитинстві. По тих втратах за найбільшу ціль у свому житті поставила собі працю і жертву тому, якому на імя „український нарід”. Справді тяжко уявити собі цю гарячу любов Ольги Басараб і цей незрівняний патріотизм, коли візьмемо під увагу загал нашого жіноцтва, яке, з малими винятками, цікавиться лише модою і ріжними дрібницями. От візьмім хочби тут в Америці. Є тут досить наших освічених жінок, та, на жаль, про їх працю, а навіть про їх існування ми не знаємо нічого, або знаємо дуже мало. Всяку працю на освітнім і політичнім полі ведуть, на жаль, жінки, що не мають вищої шкільної освіти. Чому це так? Чи в наших освічених жінок не болить те, що болить у нашого цілого загалу? Чи наші жінки з освітою не відчувають того обовязку, який відчувають їх посестри, жінки без шкільної освіти? Часто стрічаємося з закидом, що загал нашого жіноцтва ставиться неґативно до жінок з вищою освітою. Можливо, що це до деякої міри і правда, та не забуваймо, що цю нехіть до нашого освіченого жіноцтва викликали по части самі жінки „інтеліґентки” своєю байдужністю. Вони свідомо, чи несвідомо, відстали від того народу, з якого вони по найбільшій части жиють! Річниця смерти Ольги Басараб є тому для нас ще важнішою, що Ольга Басараб, як жінка з освітою й інтеліґенцією, була першою, що стала в ряди бойового жіноцтва. Цеї тихої, скромної жінки не потягала мода, ані особисте привязання до життя. Її манила ідея, в імя якої віддала своє життя.

Тому, що в краю наше жіноцтво не може святкувати річниці її смерти, ми, жінки на американській землі, повинні відсвяткувати цю велику річницю з правдивим пієтизмом і святістю. Без ріжниці, в якій орґанізації ми гуртуємось, рік-річно памятаймо, що місяць лютий є річницею смерти тої по якій має прийти нове життя. Не сміємо забути, що 12 лютого 1924 року у львівських Бриґідках згинула геройською смертю та, що своєю кровю і своїм життям хотіла окупити волю рідному народові. Хай муки і смерть Ольги Басараб пригадають нашому освіченому жіноцтву, що і воно має якісь зобовязання супроти меншого брата, а такими зобовязаннями є праця не тільки для особистого добра, але й для добра цілого загалу.

Марія Демидчук.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ

В оголошенні відчиту п. В. Душника про берестейський мир у ч. 45-тім закралася друкарська помилка. Написано: „підписаного між Україною й центральними державами 9-го лютня 1938 року”, а має бути: „1918-го року”.

Адміністрація.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЙОНҐСТАВН, О.

Чого не повинно бути.

В першу чергу передаю до передруку ось такі два звідомлення місцевої американської преси:

UKRAINIAN DAY BEING PLANNED

Federation Will Honor Famous Poet

A 1938 program including a "Taras Shevchenko" holiday, a concert by two widely-known Ukranian opera singers, and Ukrainian Day at Idora Park, June 5, has been outlined by the Ukrainian Federation of club and churches.

John Pawlowsky was elected Sunday as chairman of the federation which includes representatives from 11 district Ukrainian organizations. Other officers are: D. Patrick, treasurer; M. Yarosz, secretary; S. Mosh, auditor; Miss R. Terlecki, auditor, and M. Tkachyshyn, auditor.

Organizations included in the federation are the Ukrainian-American Citizens Club, the Ukrainian-American Political Club, the Ukrainian Greek Catholic Church, Lodge No. 230 Ukrainian National Association, the Y. U. N. Club, Boyan Choir of Ukrainian Holy Trinity Church, Lodge No. 135 Providence, Lodge No. 45 Ukrainian Working Association, Lodge No. 90 Ukrainian National Aid, and the Youngstown Branch of the Ukrainian Momen's Association.

Shevchenko, to be honored in a special holiday program, was a famous Ukrainian poet.

(The Youngstown Vindicator, February 7, 1938.)

UKRAINIAN DAY PLANS OPPOSED

A protest against the planning of a Ukrainian Day celebration, June 5, by a committee of the Ukrainian Federation was made public today in a petition signed by representatives of 13 independent Ukrainian organizations.

"We protest against the committee and the announcement of Ukrainian Day, because it represents only 400 families. It does not have the authority to call this Ukrainian Day without the consent of the majority of the other organizations," the petition said.

Signatures of officers of the following organizations were affixed to the petition:

Ukrainian American Progressive Club, Ukrainian American Political Club, Ukrainian Young Men's Association, Ukrainian National Aid Association Branch 240, Ukrainian National Association Branch 274, Ukrainian Mutual Association Branch 91, Ukrainian Mutual Association Branch 131, St. Olga's Sisterhood, Ukrainian Banduryst, Sts. Peter and Paul Orthodox Church, Ukrainian National Association, St. John the Baptist Society, Ukrainian Workingmen's Association 124, Ukrainian Sisterhood.

(The Youngstown Vindicator, February 13, 1938.)

Як бачимо з повищого, українці протестують проти українців, і то публично в американській пресі. Не хочу вдаватися в розслідження, хто тут винуватий. Всі ми винуваті. Так склалися обставини, що ми не можемо зійтися як брат з братом. Нас розлучують як не політичні, то реліґійні переконання. Нам здається, що тільки та орґанізація чи церква добра, в якій ми стоїмо. Ми не хочемо відноситись до себе толерантно як культурні люди. Не хочемо бачити, що в змаганнях до визволення України через отаке поступовання ми самі собі й Україні ворогами, ми самі цю Україну понижуємо, і то задля наших особистих інтересів, гонорів або наживи.

Треба також зазначити, що в тім усім винуваті й провідники. Та й ті, що на таких провідників претендують. Добрий провідник, хоч би він мав особисто потерпіти, повинен у таких випадках простягнути руку до згоди свому братові, коли йде про добро нашої нації.

Тому відзиваюся до чесних братів і сестер у Христі і по національності, що живуть у Йонґставні й околиці: Закиньмо партійні й реліґійні спори! Створім один фронт для праці в змаганнях до визволення поневоленої Матінки України! Нехай у такім ділі, як уладження Українського Дня, не буде у нас „православних” чи „католиків”, а хай будуть „українець і українка”. Ідім за тою наукою, що її нам передав наш Шевченко, що звертався до нас зо словами: Обніміте, брати мої, найменшого брата, нехай мати усміхнеться, заплакана мати!

о. Степан Мусійчук.

СВІТ В ОБРАЗКАХ

НОВА ФАЗА ЯПОНСЬКО-КИТАЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

Ця мапка показує стрілкою місце, де китайські літаки бомбардували японські посілості. 12 китайських літаків перелетіли були на острів Формозу, а звідти на острів Кюшу, кидаючи всюди бомби.

У випозичальні книжок.

— Маю взяти для жінки книжку, та зовсім забув її титул...

— Чи може дати вам катальоґ?

— Ні, то був якийсь інший титул тої книжки!

Скупар оженився. З тієї нагоди купив табличку чеколяди, вломив кусник і дав жінці, вломив іще кусничок і сам зїв, решту сховав і сказав:

— А це буде для дітей!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.
Коляда на просвітні цілі для Лемківщини.

Члени Організації Оборони Лемківщини, відділу 1-го в Ню Йорку, Н. Й., пішли з колядою і заколядували $200.

Гроші віддали до головної управи Організації Оборони Лемківщини на руки головного касієра, Михайла Кіня.

Колядували: Михайло Котлярчик, Іван Піндур, Григорій Семанчик, Іван Роман, Іван Мадей, Андрій Марко, Іван Тимчишин, Іван Урбан, Михайло Сапка, Василь Токатський, Михайло Романишин, Григорій Цап, Іван Рінго, Тимко Лавер, Михайло Кінь і Іван Клиса.

Всім жертводавцям складаємо якнайкращу подяку за їх щирі жертви, дані тій частині нашої землі, котра в теперішню пору її найбільше потребує. Рівночасно складаємо щиру подяку колядникам, котрі самі собі відмовили святочної забави, а доложили всіх старань і заколядували таку значну суму.

Жертвували: Михайло Кінь $16; по $5: М. Баран і С. Ковбаснюк; д-р Смит $3; по $2: о. В. Весоловський, І. Ковалко, М. Клос, Й. Скиба, о. Ф. Тарнавський, Ю. Демчук, М. Голіят, М. Близнак, М. Кліменко, Л. Комитар, Т. Заліпський і І. Жовнір; Катерина Роман $1.50; по $1: д-р Ю. Андрейко, С. Костів, Я. Кулинич, В. Биднарчук, Й. Сидоряк, І. Мартинович, П. Задорецький, І. Зиньо, І. Тураш, Н. Стасюк, В. Винницький, В. Шрайб, П. Свінчак, Я. Каїтанук, І. Сахар, С. Базар, Т. Чех, Й. Воретеля, П. Формач, П. Мандзюк, Ю. Урбан, Г. Урбан, Г. Олекса, К. Кіцак, Л. Пісяк, В. Дичко, І. Урбан, Д. Скоцко, Г. Дишук, К. Боднарчик, П. Бучій, М. Мельник, Т. Костик, П. Єлчишин, Й. Рінго, Ґула, Український Базар, Т. Гнатюк, Д. Дишук, П. Мазур, Пелагія Дичко, В. Конкольовський, Гладун, І. Соловій, І. Ліщиновський, М. Ціпліцький, А. Свідор, С. Назар, Н. Скібінський, З. Міхалик, А. Ярема, К. Олійник, В. Баран, С. А. Пельц, Д. Багрій, Й. Настин, А. Гелетій, С. Ярема, В. Сейбел, Д. Галичин, М. А. Сербенський, Б. Лоняк, Г. Химич, П. Котлярчик, Т. Скульський, С. Мельник, Р. Тибор, Я. Удич, І. Клиса, Наталія Марко, С. Кудла, В. Бруно, К. Галаський, Дж. Сарабур, Г. Колядко, Інт. Бр., М. Кучма, В. Балабан, Полоня Рест., Ю. Кафтан, М. Новак, І. Грицько, Н. Вербіцький, І. Канарський, В. Бурин, Г. Есанський, М. Бобяк, І. Городецький, А. Бофоновський, І. Ланович, Марія Пітух, Ануся Крулевич, пані Коколус, Д. Вовчик, М. Шпак, Катерина Солан, В. Токарський, І. Торган, М. Соснецький, І. Мадей, М. Котлярчик, М. Сурмач, М. Гузар, Г. Цап, І. Баран, Н. Ґула, М. Макарчук, В. Луцишин, Лазута й Гулей, Г. Вазак, С. Свігач, Анна Вігак і Ф. Стесенко; по 50 ц.: Г. Дітевич, В. Видяга, Сільвістрович, І. Федонік, П. Капуста, Іст Сайд Таверн, Г. Сапка, В. Босий, Т. Рапавий, М. Беркович, М. Шегрин, Г. О., Н. Н., І. Піндур, Г. Семанчик, І. Тимчишин, Д. Кучма, О. Грицяк, П. Гладкий, А. Лалетіст, П. Коллінс, Й. Гуминук, В. Дідик, Л.С Мороз, С. Лацик, Т. Лосков, Н. Копуту, Е. Чернік, Г. Войнар, Колін і Донсон, П. Ікалович, К. Агенція, Е. Світковський, Галицький Базар, М. Завойко, В. Манішівський, Е. Ляхович, Т. Копка, В. Свідунович, В. Борак, Барщовський і Н. Пинар; по 45 ц.: В. Волекса; по 40 ц.: П. Т.; по 25 ц.: Дж. Баландо, Дж. Столес, І. В., Кліловський, Д. К., Бедлацький, Кумоніста, В. Гарачай, І. Козя, М. Гарбіст, С. Бабяк, М. Гречишин, П. Крупник, Б. В., М. Смоляк, Лацкович, Гарнфіл, С. Малавський, І. Чвігун, П. Федик, М. Бакай, І. Крочак, А. Чесенюк, Н. Н., І. Баран, Й. Каралейза, М. Т., І. Салапата, С. Л., А. Яворський, Л. Петрос, І. Рибес, Френк, А. Пальчґуський, Н. Т., І. Е., С. Панилар, Дж. Ваелд, М. Клісей і Параня Стадницька. Решта дрібними.

—o—

ОБОРН, Н. Й.
Свято соборности.

Заходом співацького товариства „Боян" в Оборні відбувся 13 листопаду м. р. під проводом Андрія Двораківського в нашій місцевости концерт у честь усіх поляглих героїв за соборність української держави. Концерт відбувся в домівці т-ва „Запорозька Січ". Програма концерту була багата й добірна. Виступали хори, мішаний і шкільних дітей, під проводом А. Двораківського. Були декламації старших і молодших дітей. Вступне слово, як також відповідну проповідь у церкві після панахиди, сказав місцевий парох о. С. Побуцький.

Головний реферат на концерті виголосив А. Двораківський. Публики на концерті не було багато, бо це вже є таким місцевим і мабуть традиційним звичаєм, що все ті самі люди всюди учащають, а інші байдужі на все. Проте жертва на концерті була щедра, бо ті, що були присутні, розуміли вагу концерту й ціль, на які збирано гроші. Зібрано $58.30. З того вислано через Обєднання на ріжні цілі $9.

Жертвували: Т-во „Боян" $5; бр. св. Николая $5; т-во Зап. Січ $2.75; по $1: о. С. Побуцький, І. Коковський, А. Двораківський, В. Гуменний, В. Нусь, А. Шварик, М. Ґрубий, Г. Олексів, Меланія Ждан і Анна Севич; по 50 ц.: І. Голиборода, К. Боднар, П. Шевчик, Д. Маслей, Анна Мозола, С. Мриглут, М. Курій, С. Писарчик. Решта дрібними. Крім того гром. Захарій і Текля Курочка зложили $11 з таким призначенням: по $2: на „Просвіту", Рідну Школу, інвалідів; по $1: на Лічницю у Львові, Музей Визвольної Боротьби, політичних вязнів, родині Біласа і Данилишина, повоєнні сироти.

Учасник.

—o—

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ.
На Рідну Школу.

Т-во ім. Тараса Шевченка, від. 64 У. Н. Союзу, на своїм мітінґу 5 лютого ц. р. рішило зібрати дещо на Рідну Школу в Ріднім Краю. Зложили отсі члени: Т. Ґайда $1.25; по $1: С. Сосовський, С. Вінярський, А. Зілінський, П. Телевяк; по 75 ц.: П. Криловський, І. Ничка; В. Ґоїк 30 ц.; по 25 ц.: П. Варгач, І. Ґема, І.Ількович, П. Федункевич, М. Сас, В. Лазарович, М. Ющишин; з каси товариства $1.20. Разом $10, які вислано через Обєднання на призначену ціль.

С. Вінярський, касієр.

—o—

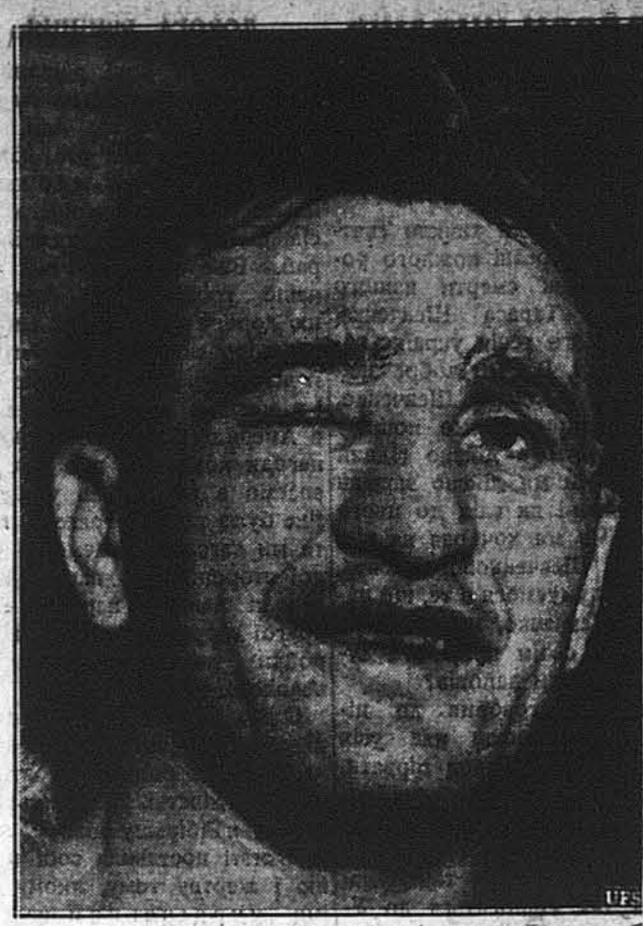
НОРТ САЙД, ПІТСБУРҐ, ПА.
Коляда.

Українська громада, що гуртується при греко-католицькій церкві св. Юрія в північній частині Пітсбурга, не забуває про Рідний Край від часу свого існування. На кожний поклик на українські потреби громада все складає й свою частину на народній жертівник. Правда, що перешкодила цій акції багато депресія, а потім повінь, яка залила околиці, де живуть майже всі українці на Норт Сайді, але все те таки не спинило народньої діяльности, звязаної зо збиранням жертв. Тепер ми трохи віджили і ось цього року зорганізували коляду на народні цілі. Почин до цього дав Український Громадянський Клюб, а наш парох, о. В. Козоріз, завізвав людей у церкві, щоб зложили коляду.

Колядою занялися: М. Сарахман, М. Мощак, І. Цвік, М. Струсь, В. Курилич, В. Лях, О. Опалка, М. Лейбік, М. Тимочко і Д. Кренжель. На коляду зложили по $3: о. В. Козоріз і Укр. Гром. Клюб; В. Оборницко $2; по $1: Анна Онишко, Г. Процик, Д. Гарасим, С. Мельник, М. Прогоняк, М. Федорів, І. Ґерляк, М. Шпак, А. Потічний, О. Бриндзя, С. Дзюба, М. Корицький, Кат. Гавриляк, І. Гавриляк, М. Олійник, В. Лях, П. Гусак, А. Данила, О. Тантала, С. Левіцький, А. Данило, В. Проць, Т. Мента, Анна Лазор, Т. Сенько, М. Запотічний, П. Кілинський, Ю. Михалик, І. Набережний, М. Сарахман (мол.), М. Баранський, І. Кметик, І. Цвік, М. Струсь, Марія Іванцик, Марія Добрянська, Г. Лазар, М. Тимочко, І. Корбецький, О. Опалка, С. Ґумилович, В. Стадник, І. Мосур, І. Шабля, А. Білик, Ю. Ґеча, М. Лейбик, М. Вуйко, В. Паляк, П. Вислоцький, В. Мурдза, І. Солонина, Т. Рудич, С. Гладьо (мол.), Д. Кренжель, М. Мощак, П. Попадин, В. Москаль і Укр. Амер. Товариство; М. Буць 75 ц.; по 50 ц.: М. Римняк, М. Петрушка, І. Кушей, І. Феденко, І. Процик, В. Курилич, І. Дмитрович (ст.), М. Панінчак, С. Шалюга, І. Палиця, Т. Мідянка, А. Крупа, Г. Морусяк, Т. Балик, П. Добрянський, А. Мицьо, В. Кренца, Л. Циклинський, Т. Капирка, Анна Орановська, С. Глодьо (ст.), Ю. Лефка, А. Андрейко; по 25 ц.: Н. Бац, І. Роздай, Т. Мідяновський. Разом заколядовано $82. Цю суму розділено: $35 на Рідну Школу у Львові і вислано до Обєднання, $27 на оборону Лемківщини і вислано на адресу тоїж організації в Ню Йорку, $20 призначено на захист для старців у Філядельфії й вислано їх до Єпископського Ординаріяту.

За комітет: **Теодор Сенько, Осип Опалка, Михайло Федорів.**

—o—

ЯК ВИГЛЯДАЄ ПЕРЕМОЖЕЦЬ.

Це Корбет III., 33-літній колишній чемпіон боксу легкої ваги, по перемозі над своїм 9 років молодшим противником, Фредієм Апостолі, у змагу в Сан Франсіско. Переможець має на оці так звану „мишку", через котру його око закрите. Апостолі вийшов із змагу без ніякого знаку.

ГЕРКІМЕР, Н. Й.
На українських інвалідів.

Миле враження винесли запрошені гості з гостини, яка відбулася в суботу, 5 лютого ц. р., з нагоди 25-літнього ювилею подружого життя громадян Ліщинських.

Ювиляти прибули до Злучених Держав коло трицять літ тому з міста Бучач, Галичина.

При веселій забаві й у часі побажань ювилятам, котрі є взірцевими громадянами тутешньої української громади, присутні гості не забули і про наших страдальців, українських інвалідів, та зібрали на ту ціль $8. Зложили по $1: о. І. Шнурер, І. Пиріг, К. Ліщинський, В. Брикайло, М. Бурчицький; по 50 ц.: Д. Бурчицький, К. Довганюк, Г. Турський і пані Громацька; С. Максимів 40 ц.; М. Конюкевич і Й. Драпальський по 25 ц. Гроші переслано на призначену ціль через Обєднання.

—o—

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.
Коляда на Рідний Край.

Як кожного року, так і цього бр. св. Юрія, від. 160 У. Н. Союзу, враз з місцевим відділом Союзу Українок ходили спільно за колядою і заколядували $50. Жертвували: П. Стасюк $3; по $2: Виноградник, В. Слопушинський, Т. Білоус, Кузів, Мельничук, Т. Кузенка, Т. Маланчук, М. Костишин; П. Білоус $1.50; по $1: Я. Притика, С. Сташків, І. Хандога, Катерина Самборська, Хр. Заборовська, Анна Бобик, С. Бобик, Анна Шуберт, Малкош, М. Фірман, М. Воробець, В. Воробець, Анна Тесляк, Петровський, Ева Пориляк, Г. Дідоха, О. Ревюк, Е. Ревюк, Сеник, Саків, Й. Чечель, П. Матвіїв, С. Бойко, Цісик, Орлян, Комон, Ганка, Ґебур; по 50 ц.: Д. Бобик, М. Береза, М. Грабар. Розходу було $4. Решту збірки поділено на три части: $16 на Рідну Школу, $15 на інвалідів, $15 на політичних вязнів. Колядували: Кузів, Мельничук, Тесляк і М. К. Гроші переслано через Обєднання.

Колядник.

—o—

НЮ ЙОРК, Н. Й.
Хорому ґенералові.

Єпископська канцелярія укр. прав. дієцезії в Ню Йорку переслала через Обєднання українському ґенералові-інвалідові $29.66, які були прислані до єпископської канцелярії: з Ботлер, Па., збирали Н. Криницький і Н. Гриник на іменинах в А. Гловацького. Зложили: Н. Криницький $1; по 50 ц.: А. Гловацький, Н. Гренух, Н. Кулик, Л. Ільчишин, М. Гошак; по 25 ц.: Д. Дрозд, А. Криницька; 10 ц. дрібними. Разом $4. В Лорейн, О., збірка в церкві принесла $5. В Сидней, Канада, збірка на Листопадовім Святі, влаштованім укр. прав. громадою, $20.56. Разом $29.66.

—o—

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ, ПА.
На ріжні цілі.

На весіллі в громадян Горохівських, які вінчали 30 січня ц. р. свою донечку Вікторію зо Степаном Мельником, при добрій забаві гості не забули і про Рідну Школу та перевели серед себе збірку. Збіркою занявся І. Затонський. Зложили по $1: І. Затонський, Н. Бурак, К. Шпікула, С. Ґриндей, С. і Вікторія Мельник (молодші), Г. Бучко, А. Фостик, А. Горохівський, М. Вишиванюк; по 25 ц.: Мила, Гожак, Н. Н., Ю. Терпелюк. На „Жіночу Долю" зложили по $1: М. Носевич і пані Головата. Разом $13, які переслано через Обєднання на призначені цілі.

К. Ш.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.
Концерт гостей з краю.

З великою нетерпеливістю очікували українці міста Клівленду недавно прибулих з Рідного Краю славних українських артистів, паню Марію Сокіл і п. А. Рудницького, які завитали до нас зо своїм концертом, що відбувся в салі Українського Народнього Дому 6. лютого 1938 р.

Влаштуванням концерту занялися Злучені Організації міста Клівленду, докладаючи всіх старань, щоб концерт випав якнайкраще. На жаль, публика не дописала, як цього можна було сподіватися. Причиною цього була надто висока ціна вступних тикетів у часі безробіття й шкідлива критика деяких одиниць, яка появилася напередодні нашого концерту на сторінках деяких українських ґазет.

Як нам усім відомо, наша еміґрація в Америці була вже нераз деким натягнена і тому багато людей ставляться тепер до збіркових кампаній на Рідний Край з деяким застереженням. Цю оправдану слабість нашої еміґрації використали деякі одиниці, що своїми нетактовними дописами підривали довіря українського громадянства до наших артистів. Та, як знаємо, всі ті справи тепер вияснились, а передчасна критика показалась безосновною й шкідливою.

Тому, що про ці концерти писалося так багато, я лише скажу, що як по інших громадах, так і в нас співала наша славна артистка чудово й своїм співом чарувала публику, яка нагороджувала її рясними оплесками та ще раз і ще раз викликала її до наддатків. За час існування нашої громади це перший раз ми почули українську пісню в правдиво артистичнім виконанні. Цей концерт останеться надовго в памяті українців Клівленду й околиці.

Про справи Української Народньої Лічниці говорив п. Антін Рудницький. Статистичними даними доказав, яку корисну й шляхотну працю серед українського загалу веде Народня Лічниця, що її існування започаткував митрополит Андрій Шептицький. Промова п. Рудницького викликала на слухачах добре враження, чого доказом є переведена збірка.

На останку п. Омар Малицький запитав присутніх, чи хочуть, щоб наші артисти приїхали до нас іще раз з новою програмою. Піднесенням рук усі дали на це згоду. Другий концерт відбудеться в травні.

Михайло Ярош.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

У четвер, 24. лютого 1938 р., померла в Бриджпорті, Па., довголітня членкиця У. Н. Союзу й братства св. Петра й Павла, від. 383,

МАРІЯ СТЕЛЬМАХ.

При смерті мала вона 42 роки. Походила з села Остапє, повіт Скалат, Західня Україна. Оставила мужа Василя й дві дорослі дочки: Марію й Катерину.

Похорон відбудеться з дому жалоби, 39 Вест 5-та вул., у Бриджпорті, у понеділок, 28. лютого, рано.

Земля їй пером!

Й. Муц, секр.

ТАРЗАН НА РОЗШУКАХ.

(93)

UNITED FEATURE SYNDICATE, Inc.

Подібно як перший раз, знов скажена лють охопила Сборова, коли Джейн відтрутила його в його залицяннях. „Я тобі покажу, ти хижа кітко", просичав він. З тими словами він кинувся до Джейн. Та цю сцену підглянув Бравн. У моменті, коли Сборов кинувся до Джейн, Бравн вискочив ізза корча з сокирою в руці. Сборов відразу відскочив від Джейн.

„Аж тепер я зроблю тобі кінець!" — закричав Бравн, кидаючись до Сборова. На його обличчі відбивалась рішучість і видно було, що він не жартує. Джейн скочила між нього і Сборова, пробуючи їх розлучити. „Ні, Бравне", заговорила вона. „Ми не можемо самі виконувати на кімсь засуду. Ми мусимо заждати". „Алеж ми всі знаходимося в небезпеці".

„Я зумію дати собі з ним раду", відповіла Джейн. „А коли я дам собі раду, то гадаю, що ви також зумієте забезпечитись перед ним". Бравн остаточно успокоївся і промовив: „Хай уже буде так. Я можу теж заждати, але лиш до певного часу". Сборов звернув добре увагу на ці останні слова і він не дурив себе, що вони означали.

Знов цілий гурт ляг на спочинок, щоби переночувати. Джейн поклалася спокійно спати. Вона знала, що крізь сон почує найменший підозрілий шелест. Та заки вона заснула, вслухувалася в таємничу музику нетрів, в ті ріжні крики, тріскіт ріща, гудіння птахів, розуміючи дуже добре, що кожний звук означає та звідки він походить. Лиш зникнення Анети лишалось нерозвязане.